

1,162, 21. 169, 1. 2, 418, 2. 467, 10. चानो. साम्ब. 4, 7, 12. वर्त. d. Oxf. H. 312, b, 17. 316, a, No. 751. — 2) N. pr. eines Schlangendämons MBh. 1, 2146.
हृतीषा f. Accent चांति. 3, 17. unregelmäßige Zusammenziehung von हृत + ईषा gaṇa शक्तन्धाति zu P. 6, 1, 34, वार्ता. 2. वोप. 2, 13.
हृतुश्रापा N. pr. einer Oertlichkeit Verz. d. Oxf. H. 338, b, 41. 340, a, 2. हृतुश्रापा 9.
हृतेद्विपटिका (हृते loc. von हृत + द्वि०) f. Bez. einer best. Abgabe P. 6, 2, 65, Schol.

हृत्य 1) paroxyt. = हृतस्य कर्षः P. 6, 4, 97. m. Schol. adj. gepflügt AK. 2, 9, 8. H. 968. Vgl. त्रिं०, द्वि०. — 2) f. आ oxyt. eine Menge von Pfügen gaṇa पाशादि zu P. 4, 2, 49. AK. 3, 3, 41. — 3) n. Verunstaltung: हृतं नामेहृ वैदृप्यं हृत्यं तत्प्रभवं भवेत् ॥ पस्या न विद्यते हृत्यं (= निन्यल Comm.) तेनाहृत्येति विश्वाता । R. 7, 30, 22. fg.

हृष्टा m. N. pr. eines Fürsten तारा. 82. 310.

हृत्ताका n. eine rothe Lotusblüthe AK. 1, 2, 8, 35. H. 1164. RATNAM. 130.
हृत्तान n. = प्रचलापित गतिध. im CKDa.

हृतीश 1) m. eine Art einactiger Schauspiele, in denen ein Mann mit sieben, acht oder zehn Frauen auftritt, साम्ब. D. 555. — 2) n. हृतीश und °की ein Tanz von Frauen unter Anführung eines Mannes Kāvya. S. 37, 9. 11. 15. fg. हृतीशक Hā. 49. हृतीष त्रिक. 1, 1, 126.
हृतीषक गतिध. im CKDa. हृतीसक H. 281. HARIV. 8430 nach der Lesart der neueren Ausg. (nach NILAK. ein Tanz, nach dem Zusammenhange eher ein best. musikalisches Instrument). Davon denom. °हृतीसकापित (so ist zu lesen) Verz. d. Oxf. H. 72, a, 26.

1. हृत (von त्रै) m. Opfer AK. 3, 4, 17, 209. H. an. 2, 541. MED. v. 30.
2. हृत्व (von हृत = हृता) m. P. 3, 3, 75. 1) adj. rufend RV. 10, 27, 8, 37, 6. — 2) m. a) Ruf, Anrufung AK. 3, 3, 8, 3, 4, 17, 209. H. 261. an. 2, 541. MED. v. 30. विप्रस्य RV. 1, 17, 2. 23, 8. शोत्रा हृत्वं कारोः 178, 8. 183, 5. बोधतं हृत्य मे 2, 36, 6. 4, 9, 6. मुधी हृत्वा कृत्वतो छुत्वानः 6, 21, 10, 23, 8, 7, 2, 7. पे ते हृतेभिर्विप्राणीरदाशन् kraft ihrer Anrufungen 19, 9, 8, 1, 27. 13, 31. वाहिष्ठ 26, 16. 10, 74, 2. AV. 1, 15, 2, 2, 30, 8. 3, 3, 6, 5, 8, 1. Kauç. 98. n. nur pl. RV. 1, 122, 6, 7, 62, 5. 29, 3. — b) Anweisung, Befehl AK. H. an. MED. — Vgl. इन्द्र०, पृतना०, मु०.

हृतङ्ग m. das Essen von Reis und saurer Milch aus einer messingernen Schüssel चाब्दार्थक, bei WILSON.

1. हृतन (von त्रै) 1) m. Feuer H. c. 108. — 2) n. Opferung चाब्दार्थ. im CKDa. MBh. 1, 6890. HARIV. 2203. — 3) f. ३) a) Opferöffsel: द्विरप्यं हृत्वन्यामवधाय (= बुद्ध Comm.) कात्त. चा. 10, 2, 5. रोहिणीहृत्वन्यो मुची चात. Br. 14, 3, 1, 20. कात्त. चा. 26, 2, 10, 7, 18. — b) Höhlung im Erdboden zur Aufnahme eines Opfers त्रिक. 2, 7, 6. — Vgl. अग्निहोत्रहृत्वनी.

2. हृतन (von हृत = हृता) 1) m. der Anrufer, N. pr. eines Rudra MBh. 13, 7091. HARIV. 14170. — 2) n. Anrufung RV. 1, 102, 10. 5, 56, 2. 6, 34, 4. गोमध 38, 8. श्रौं मे गत्तं हृतनायास्मै 63, 2. मृतीनाम् 69, 4. तिरो श्रौंयो हृतनानि श्रुतं नः 7, 68, 2. 10, 61, 3. 81, 7. VILAKH. 4, 7, 6, 4. PĀNKAR. 4, 4, 17. fg.

हृतनश्यत् adj. Anrufung hörend, erhörend RV. 1, 10, 10. 2, 33, 15, 5, 75, 5. 7, 83, 8 u. s. w. चान्का. चा. 10, 17, 14. Comm. zu TBr. 2, 419, 15.

हृतनस्यद् adj. dem Ruf zueilend RV. 1, 51, 2.

VII. Theil.

हृतनायुम् (हृतन + आ०) m. Feuer चाब्दार. im CKDr.

हृत्वल eine best. hohe Zahl bei den Buddhisten व्युत्प. 182.

हृत्वब desgl. ebend. 180. 182.

हृत्वत् adj. das Wort हृत enthaltend Ait. Br. 5, 4.

हृत्वम् (von हृत = हृता) n. Anrufung RV. 1, 64, 12. 6, 66, 11.

हृत्वत्री f. = 1. हृतन 3) b) H. 833.

हृत्यध m. N. pr. eines Fürsten MBh. 13, 7683. eines Sohnes des Manu श्वरोकिषा हरिव. 419.

हृत्विन् adj. anrufend AV. 3, 4, 3. Hilfe suchend Ait. Br. 3, 31. zu opfern geschickt (von त्रै) nach Sū.

हृत्विर्द् adj. Opferspeise geniessend RV. 10, 15, 10.

हृत्विर्द् adj. dass.: Gandharva AV. 4, 37, 8.

हृत्विर्य n. Opfergenuss RV. 1, 163, 9. 5, 1, 11. 4, 4. 7, 11, 5. 10, 94, 2. TBr. 2, 8, 2, 2.

हृत्विरत्तरण n. das Uebergehen einer Oblation कात्त. चा. 25, 5, 15.

हृत्विर्यान् adj. Opferspeise geniessend; m. Feuer H. 1097.

हृत्विराङ्गुति f. Opferung von Havis गोव. 1, 9, 22. 3, 8, 10.

हृत्विरुचिक्ष्म् n. Opferrest चात. Br. 2, 5, 2, 16. 6, 2, 18. 4, 6, 8, 17. आ॒व. गान. 1, 10, 27. काउ. 6. कात्त. चा. 5, 6, 30. 9, 34.

हृत्विर्गन्धा f. eine best. Fabacee, = शमी रागान. 8, 33.

हृत्विर्गन्ध् n. das für die Opfergaben bestimmte Gemach H. 996.

हृत्विर्गन्ध् n. dass. AK. 2, 7, 15. H. 996.

हृत्विर्गन्धीपी f. Opferschaukel, — löffel कात्त. चा. 2, 3, 33.

हृत्विर्द् adj. (dat. द्वै०) Opfergabe bringend RV. 1, 153, 3. 4, 3, 7. 7, 7, 08, 6.

हृत्विर्यान् n. Darbringung einer Opfergabe M. 3, 211. R. 3, 36, 21. देव० AK. 3, 8, 8.

हृत्यान् 1) m. N. pr. des angeblichen Verfassers von RV. 10, 11—15. eines Sohnes des Antardhāna VP. 106. भाग. P. 4, 24, 5. 8. Vgl. हृत्यान्यान्. — 2) f. ३) a) Bez. der mythischen Kuh Surabhi oder Kāmadhenu भाग. P. 8, 8, 1. 9, 18, 26. 11, 16, 14. — b) N. pr. der Gattin Havirdhāna's भाग. P. 4, 24, 8. — 3) n. a) der Wagen, auf welchem die zur Pressung bestimmten Soma-Pflanzen geladen sind (in der Regel zwei), नाई. 5, 3. निर. 9, 36. AV. 9, 3, 7. VS. 1, 9. 19, 18. TS. 3, 1, 2, 1. 6, 2, १०, १. ५. चात. Br. 3, 5, १, ७. १३. ६, १८. ४, ६, १०. लग्ग. — b) die leichte Ueberdachung, unter welcher die Wagen aufgestellt werden, माहिद. zu VS. ३, २१. VS. ३८, १८. TS. ६, २, ११, १. ५. चात. Br. ४, १, २, ९. उम्पतोदार० ३, ४, १, ७. ४, ३, ४, २२. १२, ६, १, १७. कात्त. चा. ६, १०, १४. ४, २१. १०, २, २७. ४, २. लात० २, २, १५. ७, ६. सदोहृत्यान् AV. १२, १, ३८. कात्त. चा. ३, ४, २३. प्रजापत०: सदोहृत्यान्यान् N. eines Sāman Ind. St. ३, २२४, b. — c) Opferplatz MBh. 1, 5103. HARIV. 2487. die Erde als Niederlage des Opfers: हृत्यान्यान्तराम् शूर्यं च AV. 7, 109, ३. 14, २, ३४. — Vgl. हृत्यान्यान् fg.

हृत्यान्यन्तिन् adj. der ein Havirdhāna besitzt TS. २, ५, १, ३.

हृत्यान्यान् m. N. pr. eines Sohnes des Antardhāna MBh. 13, 6829. — Vgl. हृत्यान् 1).

हृत्यर्मिग m. Anteil am Havis चात. Br. ११, ४, १, ४. १०.

हृत्यर्मित् adj. am Opfer Theil habend निर. ७, १३. १०, ४२.

हृत्यर्भुत् 1) adj. die Opfergabe verspeisend. — 2) m. a) Feuer, der Gott des Feuers Kumāras. ५, २०. राघ. १, ५६. १०, ८०. १३, ४१. चात. १, २. काव्याद.